

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/27/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4317210460
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4317210460.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej- Polákovej, v spore žalobcu: E. J. nar. XX. XX. XXXX, bytom C., J. J. XX/X proti žalovanému: Home Credit Slovakia a. s., so sídlom Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpený Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom Piešťany, 1. mája 173/11, adresa pre doručovanie: Piešťany, Teplická 7434/147, o určenie neplatnosti zmluvy a iné, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 3. októbra 2018 č. k. 9Csp/159/2017-188 v jeho napadnutých výrokoch I., IV. a V. takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch týkajúcich sa uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi 4.413,49 eura s príslušenstvom (I.), náhrady trov konania (IV.) a uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť súdny poplatok (V.) **p o t v r d z u j e .**

II. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudok súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 4.413,49 eura s 5,05% úrokom z omeškania od 09. 07. 2018 do zaplataenia do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. II. výrokom určil, že Zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva č. SUA11/004918 z 20. 12. 2011 je ako neprijateľná zmluvná podmienka neplatná. III. výrokom vo zvyšnej časti žalobu zamietol. IV. výrokom žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na náhradu trov konania. V. Žalovaného zaviazal zaplatiť štátu súdny poplatok 264,50 eura do troch dní, a posledným VI. výrokom konanie v časti o zaplataenie 1.000 eur nemajetkovej ujmy zastavil. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ako aj § 1 ods. 2, § 9 ods. 2, ods. 7, § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj ustanoveniami § 451 ods. 1, 2, § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ako aj vykonaným dokazovaním.

1.1. Zmluvu uzatvorenú medzi stranami sporu posúdil podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj zák. č. 250/2007 Z. z. a aj Smernice Rady č. 93/13/EHS. Žalobca vystupoval ako fyzická osoba - spotrebiteľ a žalovaný vystupoval ako podnikateľ poskytujúci službu, pričom zmluva bola vyhotovená na formulári s obsahom a zmluvnými podmienkami vopred pripravenými vrátane úverových zmluvných podmienok bez možnosti spotrebiteľa meniť text a podmienky zmluvy. Preto uvedená úverová zmluva nepochybne patrí medzi spotrebiteľské zmluvy. Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch jasne špecifikoval, za akých podmienok treba úverovú zmluvu považovať za spotrebiteľskú a aké náležitosti má zmluva aplikovať. Súd preto na daný vzťah aplikoval ustanovenia občiansko-právne a premlčanie posúdil podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

1.2. V danom prípade platí na premlčanie subjektívna dvojiročná premlčacia doba, ktorá začína plynúť odo dňa, kedy sa oprávnený o bezdôvodnom obohatení dozvedel a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil a trojiročná objektívna premlčacia doba, ktorá plynie odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo. Žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 5.583,41 eura podal žalobca 03. 07. 2018, poslednú splátku uhradil 16. 03. 2017, kedy sa dozvedel, že na úvere žalovanému zaplatil spolu 10.422,09 eura. Z tejto sumy je ale treba odpočítať 575 eur, ktorú sumu zaplatil žalobca za vybavenie vozidla dňa 20. 12. 2011 predajcovi. Tvrdí, že výbava je súčasťou vozidla, za ktorú sa zvlášť neplatí a má byť zahrnutá v cene vozidla. V tejto časti je nárok zrejme premlčaný, trojiročná objektívna premlčacia doba uplynula 20. 12. 2014 a v tejto časti súd žalobu zamietol. Vo zvyšnej časti, t. j. čo do sumy 5.008,41 eura bol nárok uplatnený včas, nesporne teda bola žaloba podaná v rámci dvojiročnej subjektívnej premlčacej doby, ktorá začala plynúť 16. 03. 2017 a v trojiročnej objektívnej premlčacej dobe, ktorá skončí 16. 03. 2020. Konečná splatnosť úveru bola dohodnutá na 17. 12. 2018, trojiročná objektívna lehota začala plynúť najskôr 16. 03. 2017. Žaloba bola podaná včas. Žalovaný sa premlčania úspešne dovolal len čiastočne.

1.3. Skúmaním podmienok úverovej zmluvy číslo SUA11/002805, uzavretej 20. 12. 2011, súd zistil, že sa v nej nachádzajú nepresné a nezrozumiteľné tie údaje, ktoré sú obligatónymi náležitosťami každej spotrebiteľskej zmluvy. Z danej zmluvy vôbec nie je zistiteľné, v akej skutočnej výške poskytol vlastne žalovaný žalobcovi finančné prostriedky na financovanie kúpy motorového vozidla. Z faktúry vystavenej predajcom vozidla dňa 20. 12. 2011 (č. l. 16) je zrejme, že žalobcom kúpené vozidlo stálo 6.792 eur, z ktorej ceny žalobca zaplatil v hotovosti vlastné finančné prostriedky 1.358,40 eura a žalovaný bankovým prevodom 5.433,60 eura (č. l. 110). Žalovaný nepreukázal, že by žalobcovi okrem sumy 5.433,60 eura (zaplatenej predajcovi vozidla prevodom na jeho účet) poskytol aj ďalšiu finančnú čiastku a v akej výške. V úverovej zmluve je uvádzaná celková výška úveru 6.719,19 eura, celkové náklady spojené s poskytnutím úveru 1.285,59 eura a pod bodom 4. zmluvy o úvere sú vyčíslené celkové náklady spotrebiteľa 7.176,93 eura. Nie je jasné to, čo predstavuje náklady spojené s poskytnutím úveru 1.285,59 eura a celkové náklady spotrebiteľa 7.176,93 eura. V písomnom vyjadrení (č. l. 86) žalovaný opäť len nejasne zdôvodňuje čiastku 2.385,59 eura tak, že suma 1.285,59 eura predstavuje v úverovej zmluve uvedené náklady spojené s poskytnutím úveru a sumy 1.100 eur predstavujúcu marketingovú akciu - zľavu na motorové vozidlo, ktorú predajcovi za klienta uhradil žalovaný. Nejasné tvrdenie žalovaného spočíva v tom, že pokiaľ bola žalobcovi poskytnutá zľava na kúpnej cene vozidla vo výške 1.100 eur, je nelogické, že túto zľavu mal zaplatiť žalovaný, pretože v tom prípade nejde o žiadnu zľavu na cene, ale sa javí ako navýšenie dohodnutej ceny o 1.100 eur. Vo vyjadrení (č. l. 37d) zase žalovaný tvrdil, že žalobcovi poskytol dva úvery, a to na nákup predmetu financovania a úver na úhradu nákladov žalovaného spojených s poskytnutím úveru, a ďalej v tomto vyjadrení špecifikuje náklady, ktoré má žalovaný s vynakladaním na udržanie distribučnej siete (provízia poskytnutá predajcovi). Zo zmluvy o úvere však nevyplýva, že by žalobca súhlasil s vyplatením akejsi provízie za predaj vozidla a v uvedenej výške, ohliadnuc od toho, či dávanie provízie v danom spotrebiteľskom vzťahu je v súlade s právom. Okrem toho, ak medzi žalovaným a predajcom existujú nejaké obchodné dojednania, rozhodne to nemôže zaťažovať spotrebiteľa, navyše bez toho, aby s vyplatením provízie súhlasil, čím sa mu navýšili náklady za úver. Vychádzajúc z uvedeného tak zo zmluvy nie je zrejme, v akej skutočnej výške boli žalobcovi poskytnuté finančné prostriedky žalovaným ako úver na dofinancovanie kúpy vozidla, ktorého cena je 6.792 eur (1.358,40 + 5.433,60 eura). Jednoznačné je, že žalovaný poskytol žalobcovi na úver finančné prostriedky vo výške 5.433,60 eura a nebolo preukázané, že by žalovaný žalobcovi poskytol na úvere viac. Možno predpokladať, že žalovaný zrejme vyčíslil celkovú výšku úveru započítaním do úveru aj náklady spojené s poskytnutím úveru vo výške 1.285,59 eura a takto vyčíslil celkovú výšku úveru na sumu 6.719,19 eura. Práve tým, že žalovaný započítal do výšky skutočne poskytnutého úveru aj ním požadované náklady spojené s poskytnutím úveru, sa značne skreslila hodnota RPMN, ktorú v zmluve vykazuje v hodnote 38,22 % a pritom nie je jasný ani postup, ako sa k tomuto údaju dospelo. V danom prípade RPMN činí hodnotu až 55,87%, ktorý výsledok sa dosiahol tak, že sa vychádzalo pri výpočte zo sumy 5.433,60 eura (poskytnutý úver), náklady spojené s poskytnutím úveru 1.285,59 eura, počet splátok 84 vo výške po 165,43 eura. Pritom súd pri skúmaní správnosti vyčíslenia hodnoty RPMN neuvažoval ešte aj so sumou 7.176,93 eura uvádzanej v zmluve ako celkové náklady spotrebiteľa, keďže ani v tejto časti nie je zrejme, o aké celkové náklady ide. Vo svojom písomnom vyjadrení (č. l. 37d) žalovaný tvrdil, že žalobcovi boli poskytnuté až dva úvery, a to úver na nákup predmetu financovania a úver na úhradu nákladov žalovaného spojených s poskytnutím úveru, teda spolu 6.719,19 eura. Zmluvu o poskytnutí úveru na úhradu nákladov žalovaného spojených s poskytnutím úveru žalovaný nepredložil, ani z preskúmvanej úverovej zmluvy nikde nevyplýva, že

boli poskytnuté akési dva úvery na financovanie predmetu kúpy a na úhradu nákladov žalovaného a ani, o aké náklady ide, a nepreukázal, že finančné prostriedky na úhradu nákladov žalovaného boli skutočne žalobcovi poskytnuté. Žalovaný predložil výpis z účtu (č. I. 110) o prevode sumy 5.433,60 eura na účet predajcu auta AAA Auto, ktorý prevod sa uskutočnil 23. 12. 2011. Táto čiastka nie je sporná. Predložil však aj ďalší výpis z účtu o prevode sumy 2.385,59 eura dňa 02. 01. 2012 (č. I. 111) taktiež na spoločnosť AAA Auto, avšak nevedno, na aký účel bola táto platba uskutočnená. Žalovaný nevysvetlil a ani nepreukázal titul vyplatenia tejto sumy a ani to, že bola vyplatená na základe predmetnej úverovej zmluvy. Splátkový kalendár (č. I. 89) obsahuje údaj o obstarávacej cene vo výške 6.792 eur a financovanej cene 6.719,19 eura. Úver sa navýšil o vyše 100%, keď žalobca má za úver vo výške 5.433,63 eura (aj keby sa uvažovalo s výškou úveru 6.719,19 eura) zaplatiť až 13.896,12 eura. Pritom priemerné úrokové sadzby úverov v IV. štvrtroku 2011 boli pre spotrebiteľov 9,55 % a pri nových obchodoch 13,73% (č. I. 174). Žalovaný úrokuje úver ročnou úrokovou sadzbou 23,972821%. Vyše 100% navýšenie úveru je neprípustné, javí až znaky úžery a zmluvné podmienky, tak ako sú uvádzané v predmetnej úverovej zmluve, svedčia o nekalej obchodnej praktike. I ak by sa posudzovala hodnota RPMN udávaná žalovaným vo výške 38,22%, je treba ešte poukázať na to, že uvádzaný priemer hodnôt RPMN za všetky typy spotrebiteľských úverov v roku 2011 bol 20,40% (pri úveroch od 5 - 10 rokov 12,45%), vychádza z toho neprimerane vysoká miera nákladov, ktoré žalovaný od žalobcu požaduje za poskytnutý úver. V úverovej zmluve nejasnosť a nezrozumiteľnosť údajov o tom, v akej skutočnej výške bol žalobcovi poskytnutý úver na nákup motorového vozidla, v akej výške sú náklady, ktoré vzniknú žalobcovi v súvislosti s poskytnutým úverom, skresľujú údaje o skutočných nákladoch, ktoré spotrebiteľ v súvislosti s poskytnutým úverom zaplatí veriteľovi. Neprehľadné údaje v zmluve o úvere neumožňujú zistiť výšku skutočne poskytnutého úveru, neumožňujú rozlíšiť výšku úveru a výšku nákladov, ktoré si žalovaný uplatňuje za poskytnutý úver. Takto koncipovaná zmluva o výške poskytnutého úveru s neprehľadnými údajmi o výške nákladov, ktoré spotrebiteľ bude mať na úvere, je treba považovať za nekalú obchodnú praktiku. Nepresný údaj o RPMN neumožní spotrebiteľovi už pri uzatváraní zmluvy posúdiť, či je pre neho úver za ponúkaných podmienok výhodný, koľko v skutočnosti na úvere zaplatí a aké ďalšie náklady mu vzniknú. V danej úverovej zmluve obligatórna náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. j/ zák. č. 129/2010 Z. z. - hodnota RPMN udávaná nesprávne v neprospech žalobcu a skutočná výška úveru chýba, ale aj vzhľadom na to, že je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, robí túto zmluvu bezúročnou a bezpoplatkovou podľa § 11 písm. b/ zákona. V zmluve sú informácie nanajvyš dôležité pre spotrebiteľa nejasné, nezrozumiteľné, nemožno sa v nich orientovať tak, aby bolo zrejmé, akú finančnú čiastku žalovaný na úvere skutočne poskytol, v akej výške bude mať spotrebiteľ náklady za poskytnutie tejto finančnej čiastky. Preto súd dospel k záveru, že predmetná úverová zmluva z 20. 12. 2011 číslo SUA11/004918 je bezúročná a bez poplatkov. Žalobca zaplatil na základe takejto zmluvy žalovanému spolu 9.847,09 eura, sumu 4.413,49 eura zaplatil navyše bez právneho dôvodu. Žalovaný získal bez právneho dôvodu viac, než mu v skutočnosti patrí, preto musí bezdôvodné obohatenie vydať žalobcovi, na úkor ktorého ho získal. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol.

1.3. Poukazujúc na ust. § 11 ods. 4, ako aj § 137 písm. c/ CSP, súd žalobu v časti určenia neplatnosti zmluvy o úvere a určenia, že úver je bez poplatku a bez úrokov zamietol z dôvodu, že takýto výrok je nadbytočný. Otázku bezúročnosti a bezpoplatkovosti súd riešil ako otázku predbežnú a dospel k záveru, že pre neprijateľné zmluvné podmienky obsiahnuté v § 9 ods. 2 zákona je tento úver bez poplatkov a bez úrokov. Na základe tohto záveru zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia. Rovnako z toho istého dôvodu zamietol žalobu v časti o určenie, že žalobca je výlučným vlastníkom motorového vozidla zn. Audi A4. Motorové vozidlo si zakúpil žalobca a len na základe zmluvy o zabezpečovacom prevode práva sa stal dočasným vlastníkom vozidla žalovaný. Určením neplatnosti zabezpečovacej zmluvy zaniká dočasné vlastnícke právo žalovaného, a preto nie je potrebné rozhodnutím súdu určovať vlastníctvo žalobcu.

1.4. Žalobca sa domáhal aj určenia neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva zo dňa 20. 12. 2011, keď poukázal na ust. § 53 ods. 7 Občianskeho zákonníka.

1.5. Nesporne Zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k motorovému vozidlu, ktorú strany uzavreli 20. 12. 2011 č. SUA11/004918 existenčne závisí od úverovej zmluvy uzavretej 20. 12. 2011 č. SUA11/004918. Zabezpečovacia zmluva obsahuje označenie zmluvných strán, označenie predmetu zabezpečenia, výšku úveru, rozvázovacia podmienku a aj spôsob výkonu zabezpečovacieho prevodu s určením najnižšieho podania, vzhľadom však na zmluvné podmienky úverovej zmluvy, ktoré

súd vyhodnotil ako neprijateľné, považuje súd túto zmluvu uzavretú v rozpore s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka, a teda za neplatnú. Nejasné a nezrozumiteľné údaje o tom, v akej skutočnej výške žalovaný úver poskytol, v akej skutočnej výške žiada od žalobcu úhradu nákladov a o aké náklady vlastne ide, spôsobilo, že žalobca preplatil na úvere viac, než mal zaplatiť a existencia zabezpečovacieho prevodu práva znamenala pre žalovaného istotu, že od žalobcu získa, napriek neprijateľným zmluvným podmienkam úverovej zmluvy, plnenie, ktoré mu v skutočnosti nepatrí. Práve zmluvou o zabezpečovacom prevode práva dosiahol žalovaný, že aj napriek neprijateľným zmluvným podmienkam úverovej zmluvy si zabezpečil plnenie, čím obišiel ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. S poukazom na uvedené súd určil, že táto zmluva je ako neprijateľná zmluvná podmienka neplatná.

1.6. S plnením sa žalovaný dostal do omeškania, preto ho súd zaviazal na zaplatenie úroku z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keď zmenu petitu žaloby (č. I. 152) prevzal žalovaný 09. 07. 2018 a týmto dňom sa žalovaný dostal do omeškania.

1.7. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 2 CSP, a keďže pomer strán úspechu bol približne rovnaký, súd nepriznal ani jednej zo strán nárok na náhradu trov konania. Žalovaného zaviazal podľa § 2 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb. na zaplatenie súdneho poplatku štátu v časti, v ktorej bol neúspešný, nakoľko žalobca je zo zákona oslobodený od platenia súdneho poplatku. Výška súdneho poplatku je určená v položke 1a Sadzobníka súdnych poplatkov 6% z prisúdenej istiny.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie v jeho výrokoch I., IV. a V. napadol v zákonnej lehote odvolaním žalovaný, ktorý sa domáhal zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenia veci súdu na ďalšie konanie, príp. sa domáhal zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie a priznania mu náhrady trov prvoinštančného i odvolacieho konania. Dôvodil tým, že v konaní pred súdom prvej inštancie vzniesol námietku premlčania na žalobcom uplatňovanú výšku bezdôvodného obohatenia v tomto konaní, na ktorú súd prvej inštancie prihladol len čiastočne. Zastáva názor, že žalovaná suma je premlčaná v celom rozsahu a to z nasledovných dôvodov:

2.1. Žalovaný ako poskytovateľ úverov preplatil na základe doručenej faktúry č. FVBB 1330_110528 zo dňa 20. 12. 2011 zo spoločnosti AUTOCENTRUM AAA AUTO, s. r. o. (vystavenej na sumu 6.792 eur) sumu uvedenú vo faktúre vo výške 5.433,60 eura ako doplatok kúpnej ceny za motorové vozidlo a doplnky. Predmetná faktúra je žalobcom podpísaná, a preto nie je zrejmé, z akého dôvodu namieta predmet kúpy u žalovaného, ktorý je poskytovateľom úveru, a nie u predajcu, ktorý faktúru vyhotovil. Je výlučne záležitosťou medzi predávajúcim a kupujúcim, aké podmienky kúpy si dojednávajú a odsúhlasia. Kúpna zmluva, ako aj faktúra, je žalobcom podpísaná, z čoho vyplýva, že s obsahom jednotlivých listín sa oboznámil a ich obsahu porozumel a súhlasil s nimi. Žalobca presne vedel, v akej výške mu bude úver poskytnutý a sám s touto výškou súhlasil. V bode 2.3 úverovej zmluvy je totiž presne uvedená celková výška úveru ako suma 6.719,19 eura. Celkovo tak poskytol žalobcovi úver vo výške 6.719,19 eura, pričom čiastka 5.433,60 eura predstavuje úver poskytnutý na financovanie predmetu kúpy, t. j. motorového vozidla. Čiastka 2.385,59 eura uvedená v doklade - výpis z účtu zo dňa 02. 01. 2012 pozostáva zo sumy 1.285,59 eura, ktorá predstavuje v úverovej zmluve uvedené náklady spojené s poskytnutím úveru a sumy 1.100 eur, ktorá predstavuje marketingovú zľavu.

2.2. Pokiaľ by sa odvolací súd stotožnil s názorom, že žalobcovi bol preplatený úver len vo výške 5.433,60 eura, opakovane sa voči vydaniu bezdôvodného obohatenia bráni námietkou premlčania. Ohľadne plynutia subjektívnej 2-ročnej premlčacej doby uvádza, že za jej začiatok možno považovať práve deň, kedy sa vykonali prvýkrát úhrady bez domnelého právneho dôvodu. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 1Cdo 67/2011, 3Cdo 169/2017. Žalobca uhradil sumu požičanej istiny vo výške 5.433,60 eura splátkou splatnou 16. 09. 2014 a po tomto dátume je jeho nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčaný. Pri určovaní počiatku plynutia 2-ročnej subjektívnej lehoty žalovaný poukazuje na rozsudok KS v Žiline sp. zn. 8Co/216/2016, KS v Trenčíne sp. zn. 17Co/315/2017, rozhodnutie OS Liptovský Mikuláš sp. zn. 5Csp/30/2017, OS Trnava sp. zn. 29Csp/7/2017.

V uvedenej súvislosti poukazuje na uznesenie ÚS SR z 22. 11. 2011 č. k. IV.ÚS 499/2011-25, ktorým súd vyslovil názor, že z princípov právneho štátu je zachovanie istoty pri rovnakom posudzovaní totožných otázok v obdobných prípadoch. Záverom uviedol, že postavenie žalobcu ako spotrebiteľa neznamená, že mu bude poskytnutá bezbrehá ochrana voči dodávateľovi ako strane silnejšej bez ohľadu na platné právo. Aj od spotrebiteľa sa teda vyžaduje určitá miera pozornosti, ktorá má svoj obraz napr. v tom,

že spotrebiteľ musí vykonať určité kontrolné zisťovania, aký tovar vlastne kupuje alebo, akú zmluvu uzatvára. Európsky súdny dvor dokonca deklaroval, že sa celkovo vychádza z takého spotrebiteľa, ktorého intelligenčný kvocient nie je na hranici demencie, ale ktorý je schopný sa slobodne rozhodnúť (C-315/92).

3. Žalobca sa písomne k podanému odvolaniu žalovaného nevyjadril.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávneným subjektom - stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa a po skonštatovaní, že odvolanie má zákonné náležitosti, preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho napadnutých výrokoch, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

5. Žalobca sa podanou žalobou doručenu na súde prvej inštancie dňa 31. 05. 2017 domáhal, aby súd určil, že zmluva uzatvorená dňa 20. 12. 2011 č. SUA11/004918 medzi žalobcom a žalovaným je neplatná a úver je bezúročný a bez poplatkov. Ďalej sa domáhal od žalovaného zaplata sumy 5.583,41 eura z titulu bezdôvodného obohatenia a zároveň žiadal určiť, že Zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva č. SUA/11/004918, uzatvorená dňa 20. 12. 2011, je neplatná a že výlučným vlastníkom motorového vozidla zn. Audi A4, číslo karosérie: VIN L ev. č. LV XXXDM je žalobca. Dôvodil tým, že na zakúpenie motorového vozidla Audi A4 si od žalovaného zobral úver vo výške 5.433,60 eura a zvyšok kúpnej ceny doplatil z vlastných finančných prostriedkov vo výške 1.358,40 eura.

5.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 4.413,49 eura s 5,05% úrokom z omeškania ročne od 09. 07. 2018 do zaplata do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. určil, že Zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva č. SUA11/004918 zo dňa 20. 12. 2011 je ako neprijateľná zmluvná podmienka neplatná. Výrokom III. vo zvyšku žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania a konanie v časti o zaplata 1.000 eur nemajetkovej ujmy z dôvodu späťvzatia žaloby v tejto časti zastavil.

5.2. V dôsledku podaného odvolania žalobcu, ktorý vymedzil rozsah podaného odvolania, tak predmetom prieskumu odvolacieho súdu zostal výrok I., IV. a V., ktorými súd čiastočne vyhovel podanej žalobe a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 4.413,49 eura s príslušenstvom. O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania, ako aj výrok, že žalovaný je povinný zaplatiť štátu súdny poplatok vo výške 264,50 eura do troch dní.

6. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že dňa 20. 12. 2011 strany sporu uzavreli úverovú zmluvu č. SUA11/004918, v zmysle ktorej žalobca ako klient požiadal veriteľa (žalovaného) o poskytnutie úveru formou preplata kúpnej ceny motorového vozidla typu Audi A4 s číslom karosérie VIN L s tým, že predajná cena predmetu financovania je 6.792 eur vrátane DPH, pričom klient (žalobca) zaplatil v hotovosti 1.358,40 eura, náklady spojené s poskytnutím úveru predstavujú sumu 1.285,59 eura a celková výška úveru predstavuje sumu 6.719,19 eura. V bode 4. zmluvy je uvedený poplatok za vedenie úverového účtu 0 eur, ročná úroková sadzba 23,972%, RPMN 38,22%, priemerná RPMN 16% a celkové náklady spotrebiteľa 7.176,93 eura. Celková čiastka splatená spotrebiteľom 13.896,12 eura, pričom konečná splatnosť úveru bola stanovená na 17. 12. 2018. Mesačná splátka úveru predstavovala sumu 165,43 eura s dátumom prvej mesačnej splátky 17. 01. 2012 a s počtom splátok 84. Motorové vozidlo Audi A4 bolo kupované za kúpnu cenu 6.792 eur v spoločnosti AUTOCENTRUM AAA AUTO, a. s., pričom podľa faktúry vystavenej spoločnosťou AUTOCENTRUM AAA dňa 20. 12. 2011 bola kúpna cena vyplatená žalobcom v hotovosti 1.358,40 eura a žalovaný bankovým prevodom zaplatil 5.433,60 eura. Žalobca zaplatil žalovanému na úvere spolu 10.422,09 eura, čo vyplýva zo splátkového kalendára, pričom ako posledná splátka bola uhradená dňa 16. 03. 2017.

7. Súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že predmetný právny vzťah, ktorý bol založený zmluvou o úvere č. SUA11/004918 zo dňa 20. 12. 2011 je potrebné považovať za vzťah spotrebiteľský v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, pričom uvedené právne posúdenie nebolo namietané stranami sporu.

8. Odvolací súd námietku žalovaného v podanom odvolaní voči právnomu záveru súdu prvej inštancie, že úverovú zmluvu zo dňa 20. 12. 2011 pre absenciu obligatórných náležitostí je potrebné považovať za bezúročnú a bez poplatkov vyhodnotil ako nedôvodnú. Súd prvej inštancie v bode 21. rozsudku sa veľmi podrobne zaoberal, či uvedená preskúmaná úverová zmluva obsahuje obligatórne náležitosti, ktoré ako spotrebiteľská zmluva v zmysle príslušných zákonných ustanovení obsahuje. Kúpna zmluva ohľadne predaja motorového vozidla (č. l. 134) mala dohodnutú kúpnu cenu za motorové vozidlo vo výške 6.217 eur, pričom časť kúpnej ceny vo výške 1.358,40 eura bola žalobcom zaplatená v hotovosti pri podpise zmluvy a zvyšná časť kúpnej ceny vo výške 4.858,60 eura mala byť zaplatená prostredníctvom zmluvy o úvere č. SUA11/004918 uzatvorená medzi stranami sporu. Z daňového dokladu (faktúry č. FVBB 1330_110528) vyplynulo, že za motorové vozidlo Audi A4 bola fakturovaná celková suma 6.792,03 eura, pričom v hotovosti bolo zaplatených 1.358,40 eura a bankovým prevodom 5.433,60 eura. V úverovej zmluve je uvedená síce celková výška úveru sumou 6.719,19 eura, avšak v skutočnosti žalovaný bankovým prevodom uhradil sumu 5.433,60 eura na účet predajcu vozidla. Z uvedenej úverovej zmluvy nie je jasné, tak ako to konštatoval súd prvej inštancie, čo predstavujú náklady spojené s poskytnutím úveru 1.285,59 eura a celkové náklady spotrebiteľa 7.176,93 eura. Žalovaný sa v konaní bránil, že suma 1.285,59 eura predstavuje sumu spojenú s nákladmi s poskytnutím úveru a suma 1.100 eur predstavuje marketingovú akciu - zľavu za motorové vozidlo, ktoré predajcovi za klienta uhradil žalovaný. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že je nelogické, aby zľavu, ktorá bola daná na predmetné motorové vozidlo, resp. bola poskytnutá žalobcovi ako kupujúcemu, zaplatil žalovaný, preto je nesporné, že v takom prípade nešlo o žiadnu zľavu na cene, ale o navýšenie dohodnutej ceny o 1.100 eur. Ani zo zmluvy o úvere nevyplýva, že by žalobca súhlasil s vyplatením akejsi provízie za predaj vozidla, a preto nie je v súlade so zákonom, aby si žalovaný bezdôvodne navyšoval poskytnutý úver o ďalšie sumy z titulu neurčitej provízie. Tým, že žalovaný započítal do výšky skutočne poskytnutého úveru (5.433,60 eura) aj ďalšie náklady spojené s poskytnutím úveru (1.285,59 eura), logicky tak došlo aj k nesprávne uvedenej RPMN v úverovej zmluve. Je potrebné sa stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný, pokiaľ tvrdil, že so žalobcom uzatvoril aj ďalšiu zmluvu o poskytnutí úveru na úhradu nákladov spojených s poskytnutím úveru, takáto zmluva v konaní predložená nebola. Je nesporné, že pokiaľ by žalobca plnil podľa splátkového kalendára sumu poskytnutú z titulu úverovej zmluvy, ktorú reálne za neho žalovaný zaplatil na dofinancovanie motorového vozidla, navýšila by sa o viac ako 100%. Z uvedených dôvodov, ako aj z dôvodov podrobne uvedených v rozsudku súdu prvej inštancie v bode 21. je potrebné súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že uvedená úverová zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. j/ zák. č. 129/2010 Z. z. a absencia týchto zákonných náležitostí robí zmluvu bezúročnú a bezpoplatkovú. Žalovaný tak získal bez právneho dôvodu viac ako mu patrí, a preto je povinný vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie.

9. Žalovaný vzniesol v konaní námietku premlčania a zároveň i v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil vznesenú námietku premlčania, keď mal za to, že žalobca uhradil sumu požičanej istiny vo výške 5.433,60 eura splátkou splatnou dňa 16. 09. 2014, a vzhľadom na uvedené, jeho nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia po dátume 16. 09. 2016 je premlčaný.

10. Súd prvej inštancie, posudzujúc dôvodnosť vznesenej námietky premlčania, mal za to, že žalobca žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia podal dňa 13. 07. 2018 (správne malo byť uvedené 30. 05. 2017), pričom poslednú splátku uhradil dňa 16. 03. 2017, kedy sa dozvedel, že na úvere zaplatil spolu 10.422,09 eura. Z tejto sumy odpočítal sumu 575 eura, ktorú žalobca zaplatil za vybavenie vozidla dňa 20. 12. 2011, pričom v tejto časti považoval nárok za premlčaný. Vo zvyšnej časti do sumy 5.008,41 eura považoval nárok uplatnený včas, keď žaloba bola podaná v rámci 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby, ktorá začala plynúť 16. 03. 2017.

10.1. Odvolací súd sa s posúdením premlčacej lehoty pri bezdôvodnom obohatení nestotožňuje.

11. Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za 2 roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr

sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za 3 roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka).

12. Z hľadiska posúdenia začiatku plynutia 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodný okamih, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Pre začiatok subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je tak rozhodujúci subjektívny moment, keď sa oprávnený dozvie také okolnosti, ktoré sú relevantné pre uplatnenie jeho práva na súde. Touto vedomosťou sa myslí znalosť takých skutkových okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť. V prípade bezdôvodného obohatenia plnením z neplatnej zmluvy je rozhodujúci subjektívny moment, keď oprávnený získa také okolnosti, z ktorých možno odvodiť, že zmluva, z ktorej sa plnilo, je neplatná. Nie je významné, či oprávnený má také právne znalosti, aby bol objektívne schopný posúdiť uvedené skutkové okolnosti a zistiť, či zmluva, podľa ktorej plnil, je neplatná.

13. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, ak skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. To, kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru), ako takýto jeho nárok vyplývajúci z týchto skutkových okolností možno právne aplikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné (rozhodnutie NS SR 1Cdo 67/2011).

14. Za rozhodujúci začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná), nielen predpokladaná vedomosť oprávneného (rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo 145/2004, 1Cdo 67/2011, R 25/1986).

15. Pre začiatok plynutia 3-ročnej, príp. 10-ročnej objektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je rozhodný okamih, kedy bezdôvodné obohatenie skutočne (fakticky) vzniklo. Bezdôvodné obohatenie získaním plnenia bez právneho dôvodu vzniká samotným prijatím plnenia. Vtedy tiež začne plynúť objektívna premlčacia doba (rozhodnutie NS ČR zo 14. 08. 2007 sp. zn. 30Cdo 2758/2006).

16. Pri premlčaní práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je stanovená kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna (§ 107 ods. 1 OZ) a objektívna (§ 107 ods. 2 OZ). Začiatok subjektívne i objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne, na sebe nezávislé a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby. Subjektívna premlčacia doba je 2-ročná a na začatie jej plynutia vždy treba rešpektovať objektívnu stránku oprávneného týkajúcu sa jeho vedomosti o bezdôvodnom obohatení a o vedomosti o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Právne významné sú aj názory vyplývajúce z odbornej literatúry, z ktorých vyplýva, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná), nielen predpokladaná vedomosť oprávneného (Fekete, Občiansky zákonník 1, Veľký komentár, str. 514).

17. Vychádzajúc z vyššie uvedeného výkladu zákonných ustanovení upravujúcich premlčanie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vyplýva, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúca na základe zisteného skutkového stavu vedomosť oprávneného o tom, kto sa na jeho úkor obohatil a o tom, v koho prospech toto obohatenie vzniklo, pričom musí byť preukázaná skutočná preukázaná, nielen predpokladaná vedomosť. To znamená, že oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na úkor jeho obohatil (§ 107 ods. 1 OZ), kedy znalosť z tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie získal. Takouto vedomosťou sa v zmysle § 107 ods. 1 OZ nemieni znalosť právnej kvalifikácie, ale len znalosť skutkových okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby tak možno spájať s okamihom, s ktorým si žalobca musel byť

vedomý toho, že bez existujúceho právneho dôvodu plnenia previedol na účet žalovaného vyššiu sumu. V prípade subjektívnej lehoty je preto jej začiatok viazaný na skutočnú vedomosť oprávneného (spotrebiteľa) o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o osobe, ktorá sa na jeho úkor obohatila.

17.1. V danej veci žalobca v podanej žalobe tvrdil, že so žalovaným uzatvoril spotrebiteľskú úverovú zmluvu dňa 20. 11. 2011, v ktorej boli uvedené poplatky a výšky úveru nejasne, pričom všetkým náležitostiam zmluvy ani neporozumel. Tvrdil, že po prečítaní si diskusných fór na internete nadobudol presvedčenie s veľmi vysokou pravdepodobnosťou, že sa stal obeťou nekalých obchodných praktík, a preto sa rozhodol dať preveriť predmetnú zmluvu na Ministerstve spravodlivosti SR. Na základe odpovede z Ministerstva spravodlivosti SR sa oboznámil s neprijateľnými podmienkami, kontaktoval žalovaného, kontaktoval žalovaného o mimosúdne vysporiadanie, avšak tento na jeho návrh nereagoval. Z tohto dôvodu podal žalobu. Žalobca o tvrdenej skutočnosti, že sa obrátil na Ministerstvo spravodlivosti SR predložil súdu list MS SR zo dňa 04. 05. 2017, z ktorého vyplýva, že skutočne sa žalobca (spotrebiteľ) obrátil na ministerstvo o posúdenie úverových zmlúv, vrátane úverovej zmluvy uzatvorenej so žalovaným.

17.2. Vychádzajúc z uvedeného, žalobca preukázal, že skutočnú vedomosť o bezdôvodnom obohatení a kto zaň zodpovedá, sa dozvedel najneskôr v mesiaci máj 2017, kedy mu bol doručený list MS SR, pričom žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, ako aj iné nároky, podal na súde prvej inštancie dňa 30. 05. 2017, teda nesporne v rámci 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby. V konaní bolo nesporne preukázané, že žalobcovi na kúpu motorového vozidla bol preplatený zvyšok úveru vo výške 5.433,60 eura, ktorá skutočnosť vyplýva i z bankového prevodu (č. l. 110), ktorým došlo k úhrade uvedenej sumy žalovaným na účet predávajúceho. Žalovaný v konaní, ani v podanom odvolaní nerozporoval skutočnosť, že žalobca celkovo na úvere zaplatil sumu 10.422,09 eura, pričom poslednú splátku uhradil 16. 03. 2017. Keďže súd prvej inštancie od žalovanej sumy odpočítal sumu 575 eur, ktorú považoval za premičanú a v tejto časti odvolanie nebolo podané, súd prvej inštancie správne potom priznal žalobcovi jeho nárok z titulu bezdôvodného obohatenia vo výške 4.413,49 eura /10.422,09 eura mínus 5.433,60 eura (suma zaplatená predajcovi vozidla prevodom na účet žalovaným) mínus 575 eur = 4.413,49 eura/.

18. Pre počiatok plynutia objektívnej 3-ročnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, kedy k získaniu bezdôvodného obohatenia skutočne (fakticky) došlo, teda bez ohľadu na to, či poškodený vedel alebo nevedel (nezávisle od jeho nevedomosti o tejto skutočnosti). V danom prípade bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného z dôvodu preplatenia istiny čerpaného úveru žalobcom vzniklo v okamihu, kedy žalobca prvýkrát preplatil istinu čerpaného úveru prvou platbou za čerpaný úver, ktorá presiahla splatenú istinu úveru. Od uvedeného momentu vzniklo bezdôvodné obohatenie v rozsahu platieb platených žalobcom žalovanému a od tohto momentu začala plynúť objektívna 3-ročná premlčacia doba a právo žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalobca si svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnil na súde prvej inštancie dňa 30. 05. 2017, pričom splátkami zaplatenými do 16. 09. 2014 došlo k zaplateniu istiny. Od 16. 09. 2014 preto už žalobca preplácal istinu čerpaného úveru, avšak svoj nárok uplatnil v 3-ročnej objektívnej premlčacej dobe, a to dňa 30. 05. 2017. Z uvedeného je preto potrebné konštatovať, že žalobca si uplatnil svoj nárok nielen v subjektívnej 2-ročnej lehote, ale aj v objektívnej 3-ročnej lehote.

19. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku, ako aj v súvisiacich výrokoch o náhrade trov konania, ako aj poplatkovej povinnosti (IV., V.) ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

20. Podľa § 396 odsek 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

21. Podľa § 255 odsek 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

V odvolacom konaní mal žalobca v plnom rozsahu úspech, a preto by mu prináležalo priznať nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Vzhľadom k tomu, že žalobcovi v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, ani zo spisu nevyplývajú, odvolací súd rozhodol tak, že žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).